

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci obžalovaného **M. E. a spol.** pre trestný čin vydierania spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 235 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 16. januára 2008 o odvolaniach obžalovaných M. E. a J. B. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2007, sp. zn. 1T 1/2001, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. a/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok krajského súdu **sa zrušuje**.

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 vec **sa vracia** Krajskému súdu v Bratislave, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2007, sp. zn. 1T 1/2001, ako súdu prvého stupňa boli uznaní za vinných

obžalovaný M. E. z pokračovacieho trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 v podstate na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistenom dni v priebehu mesiacov apríl až máj 1997 prinútil pod hrozbou napichania drog dcére Z. a znásilnenia manželky poškodeného M. S. prísť do podniku H. na O. v B., za prítomnosti ďalších doposiaľ neustálených rusko – slovensky hovoriacich osôb požadoval pod hrozbou fyzickej likvidácie rodiny od poškodeného vyplatenie sumy 1 500 000 Sk ako pokuty za to, že prekazil „kšeft s bratislavskou slepičkárňou“, pričom túto žiadal vyplatiť do 24 hodín. Keďže poškodený M. S. nemal požadovanú sumu, z obavy o životy a zdravie svojich blízkych ponúkol M. E. ako protihodnotu motocykel H. v hodnote 750 000 Sk a sumu 300 000 Sk v hotovosti. Motocykel prišiel prevziať v ten istý deň do sídla G. a. s. v B., P., P. M., ktorý od poškodeného S. prevzal motocykel aj všetky príslušné doklady, ktoré potom odovzdal M. E.. V ten istý deň odovzdal poškodený M. S. v boteli F. na N. v B. pri P. inej osobe sumu 300 000 Sk v hotovosti,

2/ v presne nezistenom čase koncom mesiaca júl 1997 v kancelárii spoločnosti G. a. s. v B., P., pod hrozbou fyzického napadnutia poškodeného M. S., znásilnenia jeho dcéry a manželky, pod zámienkou, že sa cítili zle na dovolenke v Chorvátsku v čase od 12. júla 1997 do 19. júla 1997, žiadal M. E. s ďalšou osobou od poškodeného vyplatenie sumy 50 000 Sk a pokutu 150 000 Sk, na zdôraznenie svojich požiadaviek M. E. fyzicky napadol poškodeného M. S. a to tak, že ho chytil za odev na prsiach, hodil ho do steny a udrhel ho po ústach v dôsledku čoho poškodený vyplatil v hotovosti 200 000 Sk inej osobe, ktorá si pre peniaze prišla v priebehu troch dní do kancelárie G. a. s.,

obžalovaný J. B. z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že

v presne nezistenom čase v mesiacoch august až september 1997 za použitia fyzického násillia – úder rukou a následným odcudzením kľúčov od osobného motorového vozidla zn. A. tmavomodrej farby a odobratím osvedčenia o evidencii vozidla v dopoludňajších hodinách v reštaurácii G. v B. na P. spolu s ďalšou osobou

nútil poškodeného M. S. prísť toho istého dňa o 14.00 hod. na stretnutie do reštaurácie K. námestí v B. pod zámienkou tzv. urovnania vzťahov medzi poškodeným S., skupinou E. D. a skupinou L. B..

Krajský súd za to uložil obžalovanému M. E. podľa § 235 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky. Na výkon uloženého trestu zaradil obžalovaného podľa § 39a ods. 2 písm. a/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 zaviazal obžalovaného M. E. uhradiť poškodenému M. S. škodu vo výške 1 250 000 Sk.

Podľa § 229 ods. 2 Tr. por. poškodeného M. S. odkázal so zvyškom nárokov na náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných.

Podľa § 229 ods. 3 Tr. por. poškodeného Ing. P. Č. s jeho nárokom na náhradu škody odkázal na konanie o veciach občianskoprávných.

Obžalovanému J. B. uložil krajský súd podľa § 235 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, pričom výkon uloženého trestu obžalovanému podľa § 58 ods. 1 písm. a/, § 59 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 podmienene odložil na skúšobnú dobu 18 (osemnásť) mesiacov.

Proti tomuto rozsudku obaja obžalovaní podali odvolanie ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Včas podané odvolanie písomne zdôvodnili osobitným podaním prostredníctvom svojich obhajcov.

Obžalovaný M. E. v dôvodoch svojho odvolania uviedol, že krajský súd správne rozhodol, pokiaľ ho neuznal vinným zo skutku uvedeného v obžalobe pod bodom 3/ (v pôvodnom rozsudku 1. októbra 2003 označenom ako skutok v bode 1/, lebo sa riadil názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovenom v zrušujúcom rozhodnutí. Naopak pochybil, keď ho uznal za vinného zo skutkov uvedených v obžalobe pod bodom 4/ a 5/. Krajský súd nesprávne vyhodnotil

vykonané dôkazy. Ani po doplnení dokazovania nebola preukázaná jeho vina, ani žiadnymi novými skutočnosťami nebolo preukázané, že sa mal poškodenému S. vyhrážať a dopustiť sa tak trestného činu vydierania. Rozhodnutie krajského súdu o jeho vine je založené iba na výpovedi poškodeného S., čo je v rozpore so záväzným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Výpoveď poškodeného nemôže byť nikdy objektívna, pretože poškodený je v postavení, keď žiada náhradu škody a jeho hodnotenie celej situácie je veľmi subjektívne. Naopak vytýkal krajskému súdu, že neprihliadol na tie skutočnosti a dôkazy, ktoré svedčili v jeho prospech. Navrhol preto napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušiť a domáhal sa oslobodenia, resp. navrhol zrušiť rozsudok a vec vrátiť krajskému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Obžalovaný J. B. v dôvodoch svojho odvolania uviedol, že žiadnej trestnej činnosti sa nedopustil. Poukázal na dôvody odvolania podaného proti prvotnému rozsudku krajského súdu a na zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu. Osobitne zdôraznil, že pôvodne bola podaná obžaloba, v ktorej boli konštatované iné podstatne závažnejšie skutočnosti ako tie, ktoré ostali v konečnej verzii rozhodnutia, pričom trestné stíhanie bolo započaté už v roku 1999. Krajský súd svoje rozhodnutie o vine založil na výpovedi poškodeného M. S., pričom jeho tvrdenia sú v rozpore s ostatnými dôkaznými prostriedkami. Vytýka krajskému súdu, že sa vôbec nevyporiadal s výpoveďou svedka P. S., ktorý v konečnom štádiu uviedol, že obžalovaný B. sa žiadneho fyzického ani iného násilného konania voči poškodenému nedopustil. Navrhol preto napadnutý rozsudok zrušiť a domáhal sa oslobodenia v celom rozsahu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací postupujúc vzhľadom na ustanovenie § 564 ods. 4 Tr. por.(zákona č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), účinného od 1. januára 2006, podľa predpisov dovtedy účinných, t. j. zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov, po zistení, že neprichádza v úvahu rozhodnutie podľa § 253, preskúmal podľa § 254 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým mohol odvolateľ podať odvolanie, ako i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc i na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a zistil, že konanie, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku

trpí podstatnou chybou, ktorú nemožno odstrániť na verejnom zasadnutí a z toho dôvodu je potrebné o odvolaniach obžalovaných rozhodnúť na neverejnom zasadnutí (§ 263 ods. 1 písm. b/ Tr. por.).

Podľa § 2 ods. 1 Tr. por. nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený inak, než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon.

Citované ustanovenie zákona nadväzuje na článok 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len Ústava), podľa ktorého nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podstatu tohto článku tvorí vyjadrenie zásady riadneho zákonného procesu.

Ústava vo vzťahu k trestnému konaniu v článku 50 ods. 1 ustanovuje, že len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy. Pritom je zrejmé, že aj v trestnom konaní sa uplatňujú základné zásady organizácie súdnictva, medzi ktoré patrí aj v článku 142 ods. 2 Ústavy zakotvený princíp, že súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanovuje, že vo veci rozhoduje jediný sudca. Ústava pritom splnomocňuje zákon ustanoviť podrobnejšiu úpravu sústavy súdov, ich pôsobnosť, organizáciu a konanie pred nimi.

V prejednávanej veci podal krajský prokurátor obžalobu na krajský súd dňa 3. januára 2001. V tom čase bol účinný zákon č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch, ktorý v ustanovení § 12 ods. 3 písm. a/ uvádza, že senáty krajského súdu sa skladajú z dvoch sudcov z povolania, z ktorých jeden je predsedom a troch prísediacich, ak rozhodujú ako súdy prvého stupňa v trestných veciach.

Krajský súd vo veci začal konať na hlavnom pojednávaní ešte za účinnosti vyššie citovaného zákona o súdoch a sudcoch a senát konal v päťčlennom zložení, pričom vo veci vyhlásil prvýkrát odsudzujúci rozsudok dňa 1. októbra 2003. Na základe odvolania oboch obžalovaných Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 17. marca 2005, sp. zn. 3 To 16/2004, podľa § 258 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec vrátil krajskému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Vec došla na krajský súd dňa 22. júna 2005.

V čase rozhodovania najvyššieho súdu a vrátenia veci na krajský súd bol už účinný zákon č.757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým bol zrušený zákon o súdoch a sudcoch č. 335/1991 Zb.

Podľa § 16 ods. 1 tohto nového zákona senát krajského súdu sa skladá z troch sudcov, z ktorých jeden je predsedom senátu. Predseda senátu riadi a organizuje činnosť senátu.

Prechodné a záverečné ustanovenia citovaného zákona upravujú aj zloženie senátov krajského súdu vo veciach došlých pred účinnosťou tohto zákona.

Podľa § 97 ods. 1 citovaného zákona krajský súd v senáte zloženom z dvoch sudcov a troch prísediacich dokončí konanie vo veciach, v ktorých už konal na hlavnom pojednávaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

Ods. 2/ vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba a nebolo začaté hlavné pojednávanie pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná krajský súd konanie v prvom stupni v senáte zloženom podľa § 16 ods. 1.

Ods. 3/ ak vo veci podľa ods. 1 došlo k zmene v zložení senátu a hlavné pojednávanie musí byť vykonané znovu, vykoná krajský súd v prvom stupni nové konanie v senáte zloženom podľa § 16 ods. 1.

Vzhľadom na citované ustanovenia mal krajský súd po zrušení a vrátení veci rozhodovať v pôvodnom päťčlennom senáte. Pôvodný predseda senátu však už na krajskom súde nepôsobil (prešiel na najvyšší súd) a zo spisu vyplýva, že v priebehu konania zomrela i jedna z prísediacich, preto senát nemohol vo veci konať v pôvodnom zložení.

V dôsledku odchodu pôvodného predsedu senátu bola trestná vec elektronickou podateľňou pridelená na vybavenie novej predsedkyni senátu, ku ktorej boli opatrením predsedníčky súdu pridelené ako členky senátu ďalšie dve sudkyne, čím bol vo veci vytvorený úplne nový senát, a preto podľa § 97 ods. 3 vyššie

citovaného zákona o súdoch malo byť vo veci hlavné pojednávanie vykonané znovu. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 1. marca 2007 (č. I. 1038) vyplýva, že senát krajského súdu konal v zložení JUDr. Alžbeta Horváthová ako predsedkyňa senátu a sudkyne JUDr. Eva Vajdičková a JUDr. Magdaléna Blažová, pričom s poukazom na ustanovenie § 264 ods. 3 Tr. por. pokračoval v konaní a vykonal dokazovanie iba v zmysle zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu.

Podľa § 264 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 súd, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, rozhodne v rovnakom zložení senátu alebo ten istý samosudca; to neplatí, ak by to pre závažné prekážky nebolo možné.

Zo strany senátu krajského súdu došlo k chybnému výkladu tohto ustanovenia, čím došlo k závažným procesným pochybeniam. Podľa citovaného ustanovenia možno postupovať iba v prípadoch, že dôjde ku zmene jedného, prípadne dvoch členov senátu. K tomu, aby senát mohol po zrušení veci pokračovať v konaní je potrebné, aby sa na rozhodovaní zúčastňoval aspoň jeden člen pôvodného senátu. V konkrétnej veci bol vytvorený na rozhodnutie úplne nový senát, preto bolo povinnosťou krajského súdu vykonať celé hlavné pojednávanie znovu. Konaním krajského súdu bola porušená zásada bezprostrednosti v ustanovení § 2 ods. 11 Tr. por. a pre hlavné pojednávanie zvlášť v ustanovení § 220 ods. 2 Tr. por. Súd totiž pri svojom rozhodnutí smie prihliadnuť len na tie okolnosti, ktoré boli prebrané na hlavnom pojednávaní a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V danom prípade súd pri svojom rozhodnutí vychádzal z dôkazov, ktoré však boli vykonané na hlavnom pojednávaní pred iným senátom. Pred novovytvoreným senátom JUDr. Horváthovej boli vykonané v priebehu hlavného pojednávanie iba dôkazy, ktorých vykonanie nariadil vo svojom zrušujúcom uznesení najvyšší súd. Najpodstatnejšia časť dôkazov bola vykonaná pred iným senátom.

Vzhľadom na zistené pochybenia súdu prvého stupňa Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. a/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 259 ods. 1 Tr. por. prikázal krajskému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol .

Nakoľko napadnutý rozsudok bol zrušený len na základe odvolania obžalovaných, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v ich neprospech (§ 264 ods. 2 Tr. por.).

**P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok
nie je prípustný.**

V Bratislave 16. januára 2008

**JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu**

Vyhotovil : JUDr. Peter Szabo

Za správnosť: